

ИМАМО СТРАТЕГИЈУ ЕКОНОМСКОГ РАЗВОЈА ВОЈВОДИНЕ

Др Ненад Поповић

Демократска странка Србије у оквиру стратегије економског препорода Србије, припремила је Програм развоја Војводине. Промоција овог стратешког документа биће одржана сутра (4. фебруар) у Мастер центру Новосадског сајма. На скупу ће говорити др Војислав Коштуница, председник Демократске странке Србије и др Ненад Поповић, председник Економског савета ДСС. У интервјуу др Ненад Поповић говори о кључним елементима Програма развоја Војводине.

• **ДСС је израдила Програм развоја Војводине. Који су главни циљеви овог документа?**

- Свака економска платформа коју усвоји наша странка, па тако и Програм развоја Војводине, има три основна циља: раст запослености, развој домаће привреде и подизање животног стандарда грађана. Ми верујемо да је ова три циља могуће остварити повећаним улагањем државе у четири кључне привредне гране: грађевинарство, пољопривреду, енергетику и инфраструктуру. Ове гране су кључне јер оне запошљавају највећи број грађана и истовремено покрећу читаву привреду Србије. На пример, ако се нешто гради у Шумадији, цемент ће се доносити из Беоцине, керамика из Кањиже, црепови из "Тозе Марковића" из Кикинде. ДСС има јединствену и конзистентну економску стратегију која се односи на територију читаве Републике Србије. Наравно, сваки регион, општина или град, има своје специфичности које морамо да узмемо у обзир када предлажемо конкретне мере за решавање одређеног проблема.

• **Које су то специфичности у Војводини на које се односи ваш програм?**

- На првом месту велики потенцијал за развој пољопривреде и агроиндустрије. Удео пољопривредног земљишта у укупној територији Војводине износи 83 одсто. Постоји изузетан инфраструктурни потенцијал будући да кроз Војводину пролазе међународни путни Коридор 10 и дунавски Коридор 7. Такође, после потписивања нафтно-гасног споразума између наше државе и Руске Федерације, Војводина је постала једно од најважнијих енергетских чворишта у Европи. Треба истаћи да Војводина има и велики потенцијал за развој индустрије, која је некада била мотор развоја читаве Републике Србије, а која би уз одговарајуће мере и подршку државе то поново могла да постане. Међутим, постоје и бројни проблеми са којима се Војводина данас бори. Највећи проблем је велика незапосленост привреде због чега се предузећа свакодневно затварају, а људи остају без посла. Запосленост је са 44 одсто у 2010, опала на 35 одсто у 2011. години. Сељаци једва крпе крај са крајем јер актуелна влада три године уназад смањује буџет за пољопривреду. За последњих 10 година број становника у Војводини смањен је за 100.000, а број становника по домаћинству свео се на 2-3 члана. Војвођанска села одумиру, фабрике се затварају, обрадива земља зараста у коров.

• **Незапосленост је један од најизраженијих проблема у Војводини. Које мере ДСС предлаже у правцу решавања тог проблема?**

- Према последњим подацима Републичког завода за статистику, стопа незапослености у Војводини је већа него у остатку Србије. У новембру 2011. године стопа незапослености у Покрајини износила је 24.1 одсто, док је на републичком нивоу она била 23.7 одсто. Проблем незапослености директно је повезан са проблемом неликвидности војвођанске привреде. ДСС сматра да тај проблем може да буде решен једино директним упумпавањем средстава у привреду преко Фонда за развој и Развојне банке Војводине. Ове институције би додељивале средљерочне и дугорочне кредите за ликвидност са периодом отплате од три до пет година и грејс периодом од најмање годину дана. Краткорочни кредити не могу да помогну привредницима да узму ваздух у времену кризе. С обзиром на то да велики број предузећа у Војводини тренутно не може да испуни услове за кредите које субвенциониса држава, зато што су неликвидна и немају шта да ставе под хипотеку, неопходно је да се преко Гаранцијског фонда обезбеде гаранције банкама за одобравање кредита војвођанским предузећима.

• **Слушали смо до сада пуно пута да је пољопривреда највећа развојна шанса Војводине, али никада ниједна странка није дала конкретне мере како решити проблеме у аграру и како помоћи сељацима?**

- Данас субвенције пољопривреде износе неприхватљивих 2,5 одсто буџета, док су за време владе Војислава Коштунице субвенције биле на нивоу од пет одсто. Наш циљ је да у следећем буџету субвенције за пољопривреднике буду увећане два пута. Сматрамо да субвенције треба да се додељују како по површини, тако и по количини произведене робе, како би се стимулисала што већа искористићеност обрадивих површина. Предвидели смо и систем диференцираних субвенција за различите врсте гајених култура. ДСС ће инсистирати на томе да се утврде откупне цене најмање два месеца пре почетка жетве или бербе како би сељаци могли да планирају своје

приходе и расходе. Велики акценат стављен је на буџетско финансирање и изградњу капиталне инфраструктуре за наводњавање обрадивих површина. У том смислу предвиђа се санација канала Дунав-Тиса-Дунав путем кредитног аранжмана са Руском Федерацијом. У првој фази овог пројекта која би трајала три године нису потребна ископавања нових канала, већ само санација преводница, продубљивање канала на појединим местима и уградња савременијих пумпи. Циљ је да до 2020. године канал ДТД наводњава 500.000 и одводи сувишне воде са 1.000.000 хектара. У програму се први пут јасно истиче став наше странке против увоза и производње генетски модификоване хране (ГМО) ради заштите домаће производње и здравља наше нације.

• **Енергетски споразум са Руском Федерацијом, а посебно приватизација НИС-а, нарочито је критикован у Војводини. После три године како оцењујете ефекте тог споразума?**

- Многи чланови тадашње владе и парламента критиковали су тај споразум, али се већина тих истих људи утврдила да се слика са Алексејем Милером из "Гаспрома" када је у новембру прошле године отворено складиште гаса Банатски Двор. То сматрам великом победом Војислава Коштунице и ДСС. Споразум који је потписао тадашња влада са Руском Федерацијом донео је пуно користи Војводини и Србији. "Гаспром" је после три године од НИС-а направио једну од најпрофитабилнијих компанија у региону. Пре приватизације НИС је био губиташка фирма, а сада она сваке доноси стабилан профит Републици Србији као највећем акционару после "Гаспрома". До сада је у НИС инвестирано око једне и по милијарде евра, а у наредне три године биће издвојено још толико. Ове инвестиције нису значајне само за запослене у НИС-у већ и за велики број малих и средњих предузећа у Војводини која живе од НИС-а. Такође, ове године почиње изградња гасовода Јужни ток, који ће обезбедити нове инвестиције и нова радна места у Војводини. Изградња гасовода биће снажан подстицај за развој оног дела привреде у Војводини који као основни енергент за производњу користи гас, као што су папирна, стакларска

и хемијска индустрија. ДСС у будућности види Војводину као једно од најважнијих енергетских чворишта у овом делу Европе.

• **ДСС већ дуго популаризира модел јавно-приватног партнерства као начин за изградњу капиталних инфраструктурних пројеката. Који би пројекти у Војводини могли да се финансирају на овај начин?**

- Изградња инфраструктуре је један од развојних приоритета предвиђених Програмом развоја Војводине. Србија је усвојила Закон о јавно-приватним партнерствима и концесијама чиме је коначно створен правни оквир за сарадњу државе и приватног сектора на изградњи капиталних инфраструктурних пројеката. Ова сарадња је посебно значајна у времену кризе када држава нема довољно средстава да сама финансира изградњу инфраструктурних пројеката. Приоритети у путној инфраструктури су: изградња аутопута Е70 од Темшавара преко Вршца, Панчева и Београда, до укључења у Коридор 11 који води ка јужном Јадрану; изградња Банатске магистрале од Хоргоша до Алибунара, паралелно уз границу са Румунијом; као и завршетак планираних радова на Коридору 10 и почетак изградње Коридора 11. Потребна је свеобухватна модернизација железничке мреже на територији читаве Војводине, посебно у Банату, али као најбитнију меру предлажемо модернизацију деонице пруге на Коридору 10 од Београда преко Новог Сада до Суботице, која би се, после санације, прелазила за мало више од сат времена. Ова пруга је жила кучавица која би омогућила убрзани привредни развој Покрајине. За овај пројекат већ постоји интересовање железничких компанија у ЕУ и Руској Федерацији. Такође, сматрамо да је Дунав потпуно неискористићени потенцијал Војводине. ДСС ће се залагати да се путем модела јавног водног коридора изграде модерне луке и контејнерски и складишни капацитети на обалама Дунава. ДСС у будућности види Дунав као „коридор запошљавања“.

• **Често указујете да Србија не користи довољно могућности које јој пружа споразум о слободној трговини са Руском Федерацијом. Који би сектори војвођанске привреде, по вама, били конкурентни на руском тржишту?**

- Сигурно је да је пољопривреда највећа извозна шанса Војводине. Највећи део јавности није упознат са могућностима које нам пружа споразум о слободној трговини са Русијом. Већина људи не зна да је преко 95 одсто производа из Војводине ослобођено царина за извоз у Русију, нити постоје механизми подршке Покрајине или државе за излазак војвођанских привредника на руско тржиште, иако је оно веома заинтересовано за производе из Војводине. У 2010. години више од 80 одсто укупно произведеног свежег воћа у Србији извезено је у Руску Федерацију. Тај

тренд сваке године расте и у томе видимо велику шансу за сељаци из Војводине. ДСС ће се залагати за доношење покрајинске извозне стратегије која би дала одговоре војвођанским привредницима на најчешћа питања везано за извоз у Русију: који производи из Војводине имају пролаз на руском тржишту, на које руске регионе треба да се оријентишу, како да се удруже и представе своје производе локалним партнерима из Русије. Та стратегија се неће односити само на Руску Федерацију, већ и на све друге земље где постоји шанса за извоз. Једна од мера ДСС за подршку извозу је оснивање специјализоване агенције која би обезбеђивала новчану подршку извозним активностима предузећа у Војводини као и кредите за производњу намењену извозу.

• **Влада АП Војводине је направила свој програм за Покрајину, СНС је пре три месеца промовисала своју белу књигу, Демократска странка је изашла са програмом Србија 2020. Шта је то што овај програм разликује од осталих програма на политичкој сцени Србије?**

- Економски савет Демократске странке Србије посетио је 41 општину и шест градова у Војводини, разговарали смо са малим и великим привредницима, домаћим и страним инвеститорима, обичним грађанима, сељацима, са запосленима у покрајинској администрацији и локалним самоуправама, са радницима у фабрикама, са онима који су остали без посла, укратко, разговарали смо са свима који су могли да нас упознају са реалним стањем на терену и свакодневним проблемима са којима се суочавају грађани и привреда Војводине. То је оно што овај програм чини другачијим од других. Ми смо изашли на терен, бавили се реалним проблемима и дали конкретна решења. Посебно сам поносан на чињеницу да на изради овог програма нису радили само економисти из ДСС, већ и велики број професора, привредника и економских стручњака из Војводине који су препознали нашу жељу и напоре да ствари променимо набоље и на овај начин подржали нашу странку.

• **Да ли сте спремни да овај програм понудите садашњој покрајинској влади да га спроведе?**

- ДСС је више пута понудила Влади Мирка Цветковића да спроведе Програм развоја Србије као и мере за излазак из кризе. Не зато што смо великодушни, већ зато што смо ми државотворна странка која мисли да увек треба да се ради оно што је најбоље за Србију без обзира ко је на власти. За економски опоравак земље потребна је јасна стратегија и конзистентност у економским мерама које у овом тренутку од свих странака на политичкој сцени Србије има једино ДСС.

РАЗВОЈ МЕДИЦИНСКОГ ТУРИЗМА

Демократска странка Србије у свом програму посебан акценат ставља на развој медицинског и здравственог туризма у Војводини. Програмом је предвиђена изградња медицинског центра на Фрушкој Гори, чији би капацитет био две хиљаде пацијената. Цена изградње овог центра, са све опремањем, износила би око 300 милиона евра. Из ДСС напомињу да ова инвестиција има високу економску оправданост и да повраћај уложених средстава може да се очекује за 10 до 12 година. Изградњом овог центра отворила би се нова радна места за две хиљаде здравствених радника, а ефекат би био много већи јер би то покренуло и низ других производних и услужних делатности везаних за рад овог центра. У ДСС сматрају да Србија има добре медицинске стручњаке и конкурентну цену медицинских услуга, те би овај центар могао да буде атрактивнији у односу на сличне центре у Мађарској и Турској где одлази већина пацијената из земаља ЕУ.